

UNIVERZITA KARLOVA
Pedagogická fakulta
Katedra biologie a environmentálních studií

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ/BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Předložil(a) student(ka): Bc. Lenka Navrátilová

Název: Zavádění formativního hodnocení na 2. stupni základní školy v přírodovědných předmětech

Vedoucí: PhDr. Veronika Laufková, Ph.D.

Oponent: PhDr. Martin Chvál, Ph.D.

---

1. CÍLE A HYPOTÉZY (uveďte, zda a jak byly cíle/hypotézy/předpoklady formulovány a zda a do jaké míry byly naplněny, resp. ověřeny):

Cíl práce autorka explicitně formulovala na závěr Úvodu na s. 11. Uvádí: „Cílem této práce je konkretizovat a převést do praxe prvky formativního hodnocení ve výuce přírodopisu a chemie v sedmé třídě ZŠ“. Dále jej specifikuje do šesti cílů jako určitých návrhů výukových a výzkumných. Škoda, že nejsou explicitně formulovány i cíle teoretické části. Pomohlo by to ji lépe zarámovat. Vlastní návrhy formulované jako cíle pro empirickou část postavenou na akčním výzkumu byly autorkou vytvořeny a stanovených cílů tedy bylo dosaženo.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (použité metody práce, interpretace výsledků a jejich diskutování, náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické /rešeršní/ části a vlastního badatelského/odborného přínosu, logická struktura a provázanost, vhodnost příloh, apod.):

Teoretická část obsahuje cca 39 dílčích témat (počet kapitol 2, resp. 3. úrovně), která mohou s tématem formativního hodnocení tak či onak souviset. Celý tento soubor však působí fragmentálně, není dostatečně teoreticky propojen a ne ke všem těmto tématům se pak vztahují popisy a návrhy v empirické části práce. Každému tématu je věnován velmi malý prostor, proto vazba na formativní hodnocení není vždy zcela zřetelná a autorčiny teze často působí zkratkovitě. Např. na s. 30 téma vyučovacích stylů, nebo na s. 13 při uvažování přednášky jako možné metody výuky je zmíněna jen příprava na přírodopisnou olympiádu. Přednáška v přírodopisu či chemii doprovázená fotografiemi a videi je samozřejmě též vhodná pro případy, kdy se žáci někam, nebo na něco nemohou sami jít podívat z různých důvodů (finančních, časových, bezpečnostních, ...). Některé teze jsou formulovány laickým jazykem, např. „Žáci jsou většinou temperamentní“ (s. 53). Z odborného hlediska má každý člověk temperament. Co je „přírodní inteligence“? (s. 55). Při prezentaci výzkumu je občas nejasné, co je autorčino zjištění (např. z odpovědí žáků v rozhovorech) a co je již její interpretace (např. „Poměrně neradi mají výklad a psaní zápisů do sešitu, i když někteří i toto potřebují.“, s. 56). Co se myslí „Provedla jsem objektivně zpětnou vazbu na zpětnou vazbu, kterou udělali žáci.“ (s. 59)? Na s. 67 je uveden dobrý vlastní návrh kritérií. Vhodné by bylo jej doplnit i podrobnějším popisem hodnotící stupnice.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, cizojazyčný abstrakt/summary, vhodnost výběru použité literatury, správnost citování a odkazů na literaturu, obrázky, grafy, přílohy, celková grafická úprava, přehlednost a dodržení základního formálního členění práce do kapitol, úroveň kvality tabulek, grafů, obrázků a příloh, apod.):

Z hlediska formálního práce obsahuje všechny náležitosti, je přehledně strukturována, obsahuje též obrazové přílohy, které dobře ilustrují autorčinu práci a výsledky ve výzkumu i výuce. Seznam literatury obsahuje 40 relevantních titulů, z toho jeden v anglickém originále. Práce obsahuje pár jazykových překlepů nebo stylistických nedostatků. Nevypisují je, ale jen příkladově:

s. 3: „Děkuji paní PhDr. Veronice Laufkové, Ph.D za možnost zpracovat dané téma a podnětnou zpětnou vazbu v průběhu celého práce.“

s. 4 „Ukázky postupů formativního hodnocení v praktické části dávají šanci většímu počtu žáků pocítit radost z poznávání v přírodních vědách, získat sebevědomí a lásku k sebevzdělávání a osobnímu rozvoji svému i druhých.“ Asi lépe „Postupy formativního hodnocení ukázané v praktické části dávají ...“

Správně jsou extraverti a introverti (předpony extra- a intro-, s. 32).

Některá autorčina tvrzení by si zasloužila odkaz na literaturu. Např. na s. 21 „Osobnostní charakteristiky učitele, spojené s vyšší self-efficacy, se promítají i do zkoušení nových metod výuky, a tito učitelé žáky méně kritizují, pokud chybují. To je pozitivně vidět i na přirozeně lepším klimatu ve třídě.“

4. KOMENTÁŘ OPONENTA (celkový dojem, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, možný přínos pro praxi, publikovatelnost, apod.):

Výše uvedené kritické poznámky jsou spíše dílčího charakteru. Celkově je práce zpracována na dobré úrovni. Je zřejmé, že autorka se pokoušela zavádět prvky formativního hodnocení do vlastní výuky a tuto svou snahu refletovala prostřednictvím akčního výzkumu. Veškeré tyto zkušenosti, v diplomové práci doložené, jsou cenné.

Z práce je patrný entuziasmus autorky pro formativní hodnocení, snaha o jeho pochopení v širších pedagogicko-psychologických souvislostech a zejména chuť jej smysluplně zavádět do vlastní výuky. Nechť tento zápal autorce trvale zůstane.

Z hlediska způsobu psaní odborné práce však mám několik výhrad, z nichž jsem některé již výše uvedl. – jedná se zejména o tyto:

1. Teoretická východiska je dobré nějak celkově zarámovat, aby všechny prezentované teoretické koncepty do sebe logicky zapadaly a měly jasnější vazbu k tématu práce. Na některých místech by bylo třeba důsledněji odlišovat vlastní názory autorky od názorů či výzkumných nálezů jiných autorů.
2. I když se jedná o akční výzkum, který je hodnotný především pro toho, kdo ho realizuje, bylo by potřeba pro čtenáře jasněji popsat způsoby sběru výzkumných dat, aby se snáze odlišilo, co je přesvědčením autorky a co má silnější oporu v systematictější shromážděných datech. Někde se to autorce dobře podařilo (např. s. 70).

Přitom na s. 76 autorka dobře a s nadhledem reflektuje, co by mohla příště udělat jinak. Stejně tak Závěr pokládám za zdařilé shrnutí celé práce.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

K práci mám čtyři otázky a budu rád, když na ně autorka při obhajobě odpoví:

- 1) Jaké bylo zadání projektu Lidoopi? Jaké byly cíle tohoto projektu? Projekt mi přišel zajímavý, výsledky práce dětí jsou doložené a hezké, ale didaktické zdůvodnění projektu jsem v práci nenalezl.
- 2) Na s. 35 je kapitola o kreativitě. Je zde uvedeno: „Kreativita se vyznačuje nekonvenčností a schopností vytvořit něco nového. To nové je však zároveň funkční.“ Je funkčnost nutnou podmínkou kreativity?
- 3) V kapitole 13 jsou představeny fáze akčního výzkumu. U nich jsou uvedeny konkrétní příklady. Jedná se o úplný výčet možností, nebo jen ukázky pro ilustraci? Jsou to autorčiny nápady, nebo se jedná o převzaté ukázky z citovaného zdroje?
- 4) V kapitole 16 jsou navržena kritéria „Přírodní vědy v literatuře“. Do jaké míry je tento návrh převzat z citovaného zdroje a jaký je zde autorčin tvůrčí podíl?

6. NAVRHOVANÉ ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ (doporučuji k obhajobě nebo nedoporučuji k obhajobě): Doporučuji k obhajobě.

Text je původní, nebyly nalezeny shody s jinými dokumenty (systém Theses a Tuarnitin).

V...Praze..... Datum.....18.5.2020.

.....
Podpis

Pozn.: Vyjádřete se prosím vlastní formou k výše uvedeným bodům, jsou-li v případě hodnocené DP relevantní.